

АЛГОРИТМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ УЗГОДЖЕНОСТІ СЕРЕД УЧАСНИКІВ МГК ПРИ ТРАНСФЕРТНОМУ ЦІНОУТВОРЕННІ

ALGORITHMIC APPROACH THE PROCESS OF TRANSFER PRICING CONSISTENCY AMONG THE PARTICIPANTS OF MNE GROUP

У статті досліджено вплив факторів на умови контрольованих операцій серед учасників міжнародних груп компаній (МГК) – від етапу первинної оцінки на момент формування ціноутворення до врахування результатів внутрішньогрупових операцій під час формування звітності з трансфертного ціноутворення учасниками МГК. За допомогою порівняльного аналізу, експертної оцінки та моделювання запропоновано модель аналітичного забезпечення узгодження політики трансфертного ціноутворення в розрізі учасників МГК, що враховує оцінку факторів впливу на умови контрольованих операцій у часовому вимірі. Отримані результати запропоновано відображати в робочому документі аудитора під час аналізу умов контрольованих операцій. Такий підхід сприяє зниженню ризиків трансфертного ціноутворення для компаній – учасників групи та є проявом ефективного управління групою.

Ключові слова: контрольовані операції, принцип «втягнутої руки», фактори впливу, аналіз, узгодженість.

The article examines the impact of factors on the conditions of controlled transactions between members of multinational enterprise groups (MNE groups) - from the stage of initial assessment at the time of price formation to the consideration of the results of intra-group transactions when preparing transfer pricing reports by members of an international group of companies. The author analyses the groups of factors, divided into external (exogenous) and internal (endogenous), as well as the possible mechanisms for taking them into account proposed by domestic and foreign scholars when assessing the consistency of the terms of controlled transactions according to the arm's length principle between the members of the group. The importance of comprehensive analytical support in this process is emphasised, as it contributes to the integrity and comparability of the reporting data across jurisdictions. The study makes use of general scientific methods, in particular analysis, synthesis and generalisation of approaches to the assessment of factors influencing the conditions of controlled transactions. Using comparative analysis, expert evaluation and modelling, the author proposes her own model of analytical support for the coordination of transfer pricing policy by the participants of MNE groups, which takes into account the assessment of factors influencing the conditions of controlled transactions in the time dimension. The explanatory method is used to analyse the factors in the formation of transfer pricing policy within the MNE groups, as well as to assess the results of the conditions of controlled transactions in an unstable economic environment. This makes it possible to assess the significant impact of external factors at the level of the parent company and to describe their effects on group members in the formation of transfer pricing reporting, thus reducing transfer pricing risks. It is proposed that the results obtained should be reflected in the working document of the auditor in the analysis of the conditions of the controlled transactions. This approach helps to reduce transfer pricing risks for the parent company and is a reflection of effective group management.

Key words: controlled operations, arm's length principle, influencing factors, analysis, consistency.

УДК 657:336.02

DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.92-9>

Моргуненко А.С.

здобувач вищої освіти третього
(доктор філософії) рівня,
Державний податковий університет

Morhunenko Artem

State Tax University

Постановка проблеми. Геополітичні конфлікти, такі як війна, мають значний вплив на глобальні економічні процеси, зокрема на трансфертне ціноутворення. Введення економічних санкцій і релокація МГК створюють нові виклики для міжнародного бізнесу під час здійснення бізнес-процесів, зокрема щодо дотримання міжнародного податкового законодавства та управління трансфертним ціноутворенням.

За дослідженням International Tax Review [1] в світі з 2022 року виникає перерозподіл капіталу, що має вплив на трансфертну політику не лише гравців ринку, а й юрисдикцій, які переглядатимуть свої правила, створюючи сприятливіші умови. Наприклад, країни Близького Сходу та Африки, куди релокуються міжнародні компанії з російським капіталом. Тоді як, в дослідженні Л. ван дер Таса, М. Боейджінка та К. Мейркулова «Вплив війни в Україні на річні звіти європейських біржових компаній» [2] встановлено, що війна в Україні спричинила суттєві фінансові втрати для 100 найбільших

європейських біржових компаній. Питома вага втрат становить понад 71,3 млрд євро, що спровоковано матеріальними збитками, порушенням ланцюгів постачання, а також через визнання додаткових страхових та інших зобов'язань.

Крім того, «кризові ситуації» можуть уповільнити або ускладнити досягнення глобального податкового консенсусу, спрямованого на встановлення єдиних правил оподаткування для МГК. Розбіжності між країнами щодо підходів до оподаткування та вплив зовнішніх факторів можуть призвести до фрагментації міжнародних податкових норм, що створює додаткові ризики для компаній у сфері трансфертного ціноутворення.

Отже, виникає потреба в глибшому аналізі впливу геополітичних конфліктів на трансфертне ціноутворення та розробці адаптивних стратегій для забезпечення відповідності податковим вимогам всіх учасників глобального ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання аналітичного забезпечення ланцюгів

постачання, трансфертного ціноутворення та оцінки результатів діяльності під впливом зовнішніх факторів розглядали вітчизняні та зарубіжні автори, серед яких: Коппель М. та Леффлер К. [3], Корінь І. [4], Лю С. та Папагеоргіу Л. Г. [5.], Музичук М. [6], Сміт М. [7], Сущенко Р. та Ільченко Н. [8], Хаммамі Р. та Фрейн Я. [9] та багато інших.

Постановка завдання. Мета дослідження – на основі аналізу впливу факторів на умови здійснення внутрішньогрупових операцій серед учасників МГК сформувати комплексну модель оцінки відповідності умов контрольованих операцій принципу «втягнутої руки» та політиці групи на основі аудиту узгодженості операцій між її учасниками.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним із зовнішніх факторів впливу на умови внутрішньогрупових операцій між учасниками МГК є відмінності у геополітичній ситуації кожної юрисдикції. Тому постає питання раціонального застосування трансфертного ціноутворення та оцінки прогнозованих відмінностей в часі, які можуть призвести до невідповідності умов контрольованих операцій принципу «втягнутої руки». Під час використання механізму трансфертного ціноутворення необхідно врахувати особливості діяльності як окремого учасника, так і групи в цілому.

І. Чен та І. Лі визначають трансфертне ціноутворення як «засіб координації внутрішньогрупових транзакційних цін, який часто використовується в глобальному операційному управлінні ланцюгами поставок» [10]. Відповідно, група компаній має формувати єдину політику трансфертного ціноутворення так, щоб мінімізувати ризики та вплив зовнішніх факторів для кожного з учасників, а в разі їх настання – зменшувати їхній вплив.

Іншим важливим фактором впливу є внутрішні зміни, зокрема оптимізація та редизайн ланцюгів поставок, на що звертали увагу Я. Фрейн та Р. Хаммамі [9]. Вони розробили оптимальну модель редизайну глобальних ланцюгів поставок із інтеграцією трансфертного ціноутворення, що, у свою чергу, сприяє стратегічному плануванню та вибору місць розташування учасників МГК. Зокрема, оптимізація передбачає розміщення постачальника в країні з низькими податками, який надає вхідні ресурси або послуги підрозділу, розташованому в країні з високими податками.

Зважаючи, на наявність варіативних зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на внутрішньогрупові операції варто дослідити складові, що визначають умови ціноутворення, серед яких ОЕСР виділяє: характеристики майна або послуг, функціональний аналіз, договірні умови, економічні обставини та стратегії ведення бізнесу [11].

М. Катальдї і М. Севері [12] вважають, що серед п'яти факторів порівняльності, виділених ОЕСР, два вимагають особливо детального аналізу в умовах нестабільності, спричиненої

внутрішніми і зовнішніми факторами. Одним із таких факторів є запровадження надзвичайних обмежувальних заходів урядами. Автори зазначають, що дослідження та документальне підтвердження економічних обставин і договірних умов операції є ключовими для оцінки трансфертних операцій, оскільки вони визначають вплив зовнішніх факторів на ринкові умови, можливість коригування трансфертних цін відповідно до принципу «втягнутої руки», а також механізми реагування на економічні зміни, що враховуються під час аналізу зіставних операцій і фінансових коригувань.

Окремо варто врахувати дослідження ОЕСР щодо трансфертного ціноутворення в умовах особливого періоду, спричиненого зовнішнім впливом та виникненням певних аномалій в ринкових умовах. Як зазначено в настановах ОЕСР [13], при здійсненні аналізу контрольованих операцій мають бути враховані часові рамки у межах яких здійснюється аналіз, а також ступінь наявної інформації, на основі якої проводиться оцінка відповідності умов контрольованих операцій принципу «втягнутої руки». При цьому А. Огуту [14], досліджуючи «Настанови щодо наслідків пандемії COVID-19 для трансфертного ціноутворення», зазначає, що вони передбачають можливість суб'єктам господарювання вносити «компенсаційні коригування» до подання податкової декларації та оцінювати будь-яку доступну поточну інформацію за умови, що платники податків забезпечують узгодженість із принципом «втягнутої руки» відповідно до своїх конкретних обставин. Це, своєю чергою, матиме відображення під час підготовки звітності з трансфертного ціноутворення.

Отже, питання раціональної оцінки відповідності умов контрольованих операцій принципу «втягнутої руки» є актуальним як для окремих учасників групи, так і для материнської компанії в цілому, зважаючи на важливість формування єдиної та узгодженої політики трансфертного ціноутворення. Це особливо важливо в контексті бізнес-стратегії МГК, яка здійснює діяльність у країнах із підвищеними ризиками, наприклад, в умовах воєнного стану на території України. Виникає гіпотеза щодо необхідності використання комплексної моделі, яка враховувала б велику кількість змінних для оцінки умов ціноутворення як на момент укладання контракту між учасниками групи, під час здійснення внутрішньогрупової операції так і її подальшої оцінки в процесі формування звітності з трансфертного ціноутворення. При цьому необхідно врахувати фактори, які могли вплинути як на діяльність кожного члена групи, так і на ринок у цілому, що в загальному впливає на наявність порівнянних даних під час аналізу відповідності умов контрольованих операцій принципу «втягнутої руки».

Підтвердженням гіпотези про необхідність поетапного аналізу трансфертного ціноутворення є дослідження М. Сміта [7], який зазначає, що відповідність контрольованих операцій принципу «втягнутої руки» часто ґрунтується на рішеннях, заснованих на короткострокових вигодах або доступних можливостях, без урахування довгострокових змін. Це призводить до того, що компанії не завжди здатна належно оцінити контрольовані операції на предмет відхилень від принципу «втягнутої руки», особливо по проходженні часу після здійснення операцій – під час підготовки звітності. Як наслідок компанія може обирати трансфертну ціну, яка є вигіднішою з точки зору оподаткування, а не справжню трансфертну ціну, що відповідає принципу «втягнутої руки», базуючи свої рішення на порівнянних даних за результатами звітного періоду.

Питання оптимізації податкового навантаження під час формування бізнес-стратегії через визначення підходів МГК до вибору місця розташування їхніх структурних одиниць досліджували М. Копель та К. Леффлер [3]. Автори на основі використання аналітичної моделі оцінюють різні варіанти впливу відмінностей у податкових ставках між країнами на стратегію МГК щодо локалізації виробництва, визначаючи ключові компроміси з якими стикаються МГК під час ухвалення рішень про розміщення виробничих потужностей та встановлення трансфертних цін.

М. Музичук у своєму дослідженні [6] зазначає, що стратегія трансфертного ціноутворення МГК потребує вдосконалення та пропонує запровадити механізм “true-ups” коригувань у трансфертному ціноутворенні МГК. Такі коригування пропонується використовувати для приведення рентабельності внутрішньогрупових операцій у відповідність до принципу «втягнутої руки», з урахуванням впливу макро- та мікроекономічних факторів, які моделюються за допомогою просторових багатофакторних лінійних регресійних моделей.

Зважаючи на дослідження зарубіжних і вітчизняних науковців щодо формування методів оцінки відповідності умов контрольованих операцій принципу «втягнутої руки» та їх документування, а також беручи до уваги фактори впливу та нестабільність зовнішнього середовища країн, у яких здійснює діяльність МГК, пропонуємо оцінювати рівень впливу цих факторів шляхом моделювання процесу аналізу узгодженості трансфертного ціноутворення як на момент здійснення операції, так і на етапі остаточного перегляду їх під час підготовки звітності.

У загальному вигляді алгоритм узгодженості умов контрольованої операції принципу «втягнутої руки» в процесі поетапної оцінки умов контрольованих операцій серед учасників МГК

може бути представлений у формі комплексної моделі (рис. 1).

Запропонована модель забезпечує комплексний аналіз відповідності умов контрольованих операцій принципу «втягнутої руки» та узгодженості внутрішньогрупового ціноутворення. Її універсальність зумовлює доцільність впровадження моделі для оцінки відповідності єдиній обліковій політиці МГК щодо трансфертного ціноутворення. Ключовою особливістю запропонованої моделі є інтеграція процесу узгодженості умов контрольованих операцій на рівні як усієї групи компаній, так і окремих суб'єктів господарювання в декілька етапів.

Етап 1. Ініціювання аналізу. Визначаються стратегічні цілі МГК, функціональні ролі учасників групи та можливі ключові фактори впливу на внутрішньогрупові операції. Здійснюється моделювання сценаріїв впливу ймовірних факторів на зміни ціноутворення. За результатами аналізу формується єдина та узгоджена облікова політика відображення внутрішньогрупових операцій та підходи щодо трансфертного ціноутворення.

Етап 2. Оцінка умов контрольованих операцій на рівні суб'єктів господарювання. Проводиться ідентифікація та аналіз факторів впливу відповідно до специфіки юрисдикції в якій здійснює діяльність учасник групи. При цьому визначається питома вага кожного фактору, на основі оцінки операцій. Оцінка отриманих значень на рівні окремого суб'єкта узгоджується з єдиною політикою МГК, що дає змогу врахувати специфіку діяльності кожного учасника в ланцюгу постачання продукції. Запропонований підхід інтегрує аналіз умов контрольованих операцій на момент здійснення операцій та їх перегляд під час підготовки звітності з трансфертного ціноутворення.

Етап 3. Аудит узгодженості контрольованих операцій. На даному етапі аналізуються податкові ризики, відповідність методів оцінки обраних стратегій та за необхідності вносяться коригування. Важливою складовою є оцінка ймовірності двостороннього ризику, що дозволяє надати рекомендації материнській компанії, щодо коригування методичних підходів до оцінки відповідності умов контрольованих операцій принципу «втягнутої руки». Додатково на даному етапі, здійснюється аналіз податкового навантаження серед учасників групи в розрізі юрисдикцій з метою ідентифікації ризикових суб'єктів та оцінки ефективності їх діяльності відповідно до виконуваних функцій.

Етап 4. Формування звітності з трансфертного ціноутворення. Узагальнюються результати оцінки та аудиту, що дозволяє оптимізувати трансфертну політику та мінімізувати ризики невідповідності умов контрольованих операцій принципу «втягнутої руки» та подвійного оподаткування

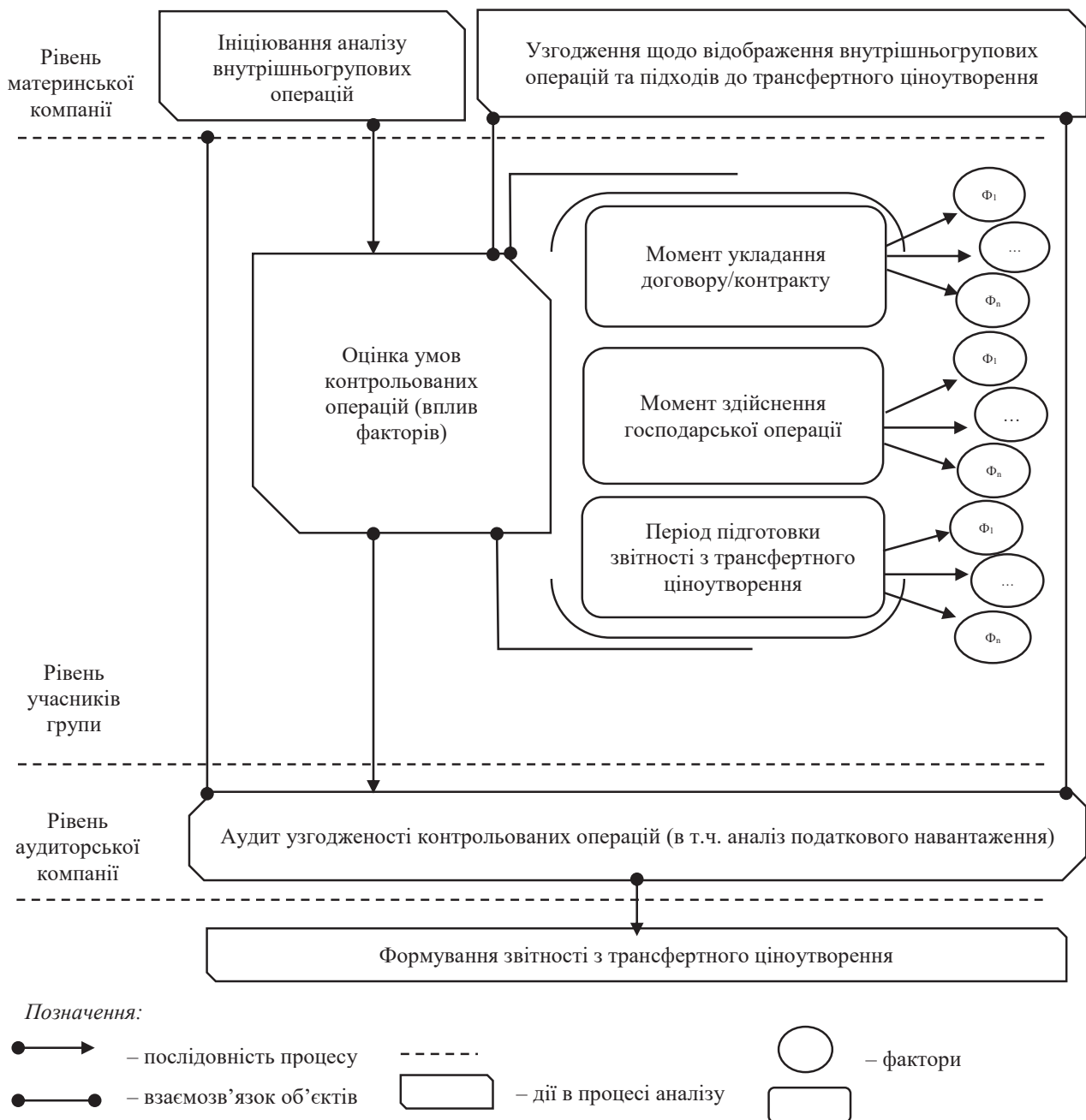

Рис. 1. Аналіз умов контрольованих операцій на основі моделі оцінки узгодженості трансфертного ціноутворення серед учасників МГК

Джерело: запропоновано автором

учасників МГК на рівні материнської компанії. Це забезпечує комплексний підхід до управління політикою трансфертного ціноутворення серед учасників МГК.

Отже, інтегрований підхід дозволяє своєчасно виявляти потенційні ризики невідповідності умов контрольованих операцій принципу «витягнутої руки» та підвищити узгодженість умов даних операцій загальній політиці групи в частині трансфертного ціноутворення забезпечуючи відповідність податковим вимогам кожної юрисдикції де присутня група.

Для відображення результатів оцінки узгодженості умов контрольованих операцій серед учасників МГК та вплив факторів, пропонується використовувати робочий документ аудитора – «Оцінка узгодженості умов контрольованих операцій серед учасників МГК» (табл. 1).

Вищенаведена форма робочого документа аудитора забезпечує оцінку ефективності застосування єдиної та узгодженої політики трансфертного ціноутворення в розрізі учасників групи (сторін контрольованої операції) та надання компетентного висновку щодо ризику невідповідності

Оцінка узгодженості умов контрольованих операцій серед учасників МГК

Назва групи компаній											
Звітний період											
Період аудиту											
№ з/п	Учасник групи		Контрагент-сторона контрольованої операції	Сума контрольованої операції, грн	Фактор, що впливає на відхилення умов контрольованої операції		Показник ціни / рентабельності в контрольованій операції	Діапазон ціни / рентабельності в зіставних операцій	Сума коригування контрольованої операції, грн	Податкове навантаження учасника групи	Необхідність зміни облікової політики МГК щодо трансфертного ціноутворення (так/ні)
	Назва	Тип			Назва	Ступінь ризику					
1	ТОВ «А»	Виробник	ТОВ «С»	50 млн. грн.	Валютний ризик	Висока	3%	Визначені відсотки	–	1,5%	Так
Висновок: інформація про рівень ризику невідповідності умов контрольованих операцій принципу «втягнутої руки» та подвійному оподаткуванню учасника МГК (в розрізі учасників та операцій де існує ризик невідповідностей), з урахуванням впливу факторів, що можуть призвести до таких ризиків.											
Особа, що здійснювала аудит: ПІБ						Підпис		Дата	XX.XX.XXXX		

Джерело: складено авторами

умов контрольованої операції принципу «втягнутої руки» з урахуванням ризиків подвійного оподаткування. Це сприятиме оперативному прийняттю рішення на рівні материнської компанії про наявність неузгодженості, спричиненої під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів. Крім того, дана форма дозволяє враховувати податкове навантаження відповідно до функціональних обов'язків учасників групи в розрізі юрисдикцій для забезпечення ефективного управління ланцюгом постачання продукції відповідно до політики трансфертного ціноутворення групи.

Висновки. За результатами дослідження оцінки факторів впливу на умови контрольованих операцій між учасниками МГК запропоновано модель оцінки узгодженості трансфертного ціноутворення серед учасників МГК.

У межах дослідження проаналізовано як екзогенні, так і ендогенні фактори, а також підходи науковців до оцінки їх впливу за допомогою математичних методів. На основі отриманих результатів запропоновано комплексну модель оцінки факторів впливу, на основі єдиної та узгодженої політики трансфертного ціноутворення серед учасників групи. Розроблено форму робочого документа аудитора для відображення результатів оцінки ризиків невідповідності умов операцій принципу «втягнутої руки» із зазначенням факторів та ступеня впливу, що дасть можливість материнській компанії групи оперативно реагувати на виклики.

Перспективним напрямом подальших наукових досліджень є удосконалення методології оцінки впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на трансфертне ціноутворення з використанням інструментів глибокого машинного навчання, а також розробка алгоритмів адаптації внутрішньогрупових цін до змін ринкового середовища та регуляторних обмежень.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. ITR Editorial. ITR Hub: Tax impact of the Russia-Ukraine conflict. *ITR: website*. 2022. URL: <https://www.internationaltaxreview.com/article/2a6abcbtn7tszx6ruiy0ao/itr-hub-tax-impact-of-the-russia-ukraine-conflict>
2. van der Tas L., Boeijink M., Meirkulov K. Impact of war in Ukraine on annual reports of European listed companies. *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie*. 2023. Vol. 97. URL: <https://mab-online.nl/article/112912/>
3. Kopel M., Löffler C. Tax differences and international location strategies. *International Journal of Production Economics*. 2022. Vol. 256 (4). URL: <https://ssrn.com/abstract=3607721>
4. Корінь І. С. Сучасний стан податкового контролю за трансфертним ціноутворенням в Україні під час воєнного стану. *Молодий вчений*. 2022. Вип. 7 (107), С. 96–100.
5. Liu S., Papageorgiou L.G. Fair profit distribution in multi-echelon supply chains via transfer prices. *Omega*. 2017. Vol. 80 (4). Pp. 77–94.
6. Музичук М.І. Облік контрольованих операцій в трансфертному ціноутворенні підприємств торгівлі: дис. ... д-ра філософії: 07.00.071. Київ, 2023. 386 с.
7. Smith M. J. Ex Ante and Ex Post Discretion over Arm's Length Transfer Prices. *The Accounting Review*. 2002. No. 77 (1). Pp. 161–184. URL: <https://www.jstor.org/stable/3068860>
8. Суценко Л., Ільченко Н. Адаптація ланцюгів постачання до викликів воєнного стану. *Товари і ринки*. 2023. № 1. С. 4–16. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tovary_2023_1_3
9. Hammami R., & Frein Y. Redesign of global supply chains with integration of transfer pricing: Mathematical modeling and managerial insights. *International Journal of Production Economics*. 2014. Vol. 158. Pp. 267–277. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2014.08.005>
10. Li Y., Cheng Y. A Risk Management Strategy under Transfer Pricing for Multi-National Supply Chain along the Belt and Road Initiative. *Sustainability*. 2025.

Vol. 16 (17). Pp. 1–24. DOI: <https://doi.org/10.3390/su16177656>

11. OECD. Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations 2022. *OECD Publishing*. Paris. 2022. DOI: <https://doi.org/10.1787/0e655865-en>

12. Cataldi M., Severi M. Transfer Pricing Aspects of Sanctions against Countries. *International Transfer Pricing Journal*. 2022. Vol. 29 (4). pp. 241–246.

13. OECD. Guidance on the transfer pricing implications of the COVID-19 pandemic. *OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19)*. OECD Publishing, Paris. 2020. DOI: <https://doi.org/10.1787/731a59b0-en>

14. Oguttu A. Transfer Pricing Adjustments: The Different Types, Practical Challenges and Recommended Approaches – A South African Perspective. *Comparative and International Law Journal of Southern Africa*. 2023. URL: <https://www.jstor.org/stable/27333311>

REFERENCES:

1. ITR Editorial. (2022) ITR Hub: Tax impact of the Russia-Ukraine conflict. *ITR: website*. Available at: <https://www.internationaltaxreview.com/article/2a6abc8tm7tszx6rui0ao/itr-hub-tax-impact-of-the-russia-ukraine-conflict>

2. van der Tas L., Boeijink M., Meirkulov K. (2023) Impact of war in Ukraine on annual reports of European listed companies. *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie*, vol. 97. Available at: <https://mab-online.nl/article/112912/>

3. Kopel M., Löffler C. (2022) Tax differences and international location strategies. *International Journal of Production Economics*, vol. 256 (4). Available at: <https://ssrn.com/abstract=3607721>

4. Korin I. (2022) Suchasnyi stan podatkovoho kontroliu za transfertnym tsinoutvorenniam v Ukraini pid chas voiennoho stanu [The current state of tax control over transfer pricing in Ukraine during martial law]. *Molodyi vchenyi – Young scientist*, vol. 7 (107), pp. 96–100.

5. Liu S., Papageorgiou L.G. (2017) Fair profit distribution in multi-echelon supply chains via transfer prices. *Omega*, vol. 80 (4), pp. 77–94.

6. Muzychuk, M. I. (2023). Oblik kontrol'ovanykh operatsij v transfertnomu tsinoutvorenni pidpriemstv torhivli [Accounting of controlled transactions in transfer pricing of trade enterprises]: dys. ... d-ra filosofii: 07.00.071. Kyiv: KNEU. (in Ukrainian)

7. Smith M. J. (2002) Ex Ante and Ex Post Discretion over Arm's Length Transfer Prices. *The Accounting Review*, vol. 77 (1), pp. 161–184. Available at: <https://www.jstor.org/stable/3068860>

8. Sushchenko L., Ilchenko N. (2023) Adaptatsiia lantsiuhiv postachannia do vyklykiv voiennoho stanu [Adaptation of supply chains to the challenges of martial law adaptation of supply chains to the challenges of martial law]. *Tovary i rynky*, no. 1, pp. 4–16. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tovary_2023_1_3

9. Hammami R., Frein Y. (2014) Redesign of global supply chains with integration of transfer pricing: Mathematical modeling and managerial insights. *International Journal of Production Economics*, vol. 158, pp. 267–277. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2014.08.005>

10. Li Y., Cheng Y. (2024) A Risk Management Strategy under Transfer Pricing for Multi-National Supply Chain along the Belt and Road Initiative. *Sustainability*, vol. 16 (17), pp. 1–24. DOI: <https://doi.org/10.3390/su16177656>

11. OECD. (2022). OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations 2022. *OECD Publishing*, Paris. DOI: <https://doi.org/10.1787/0e655865-en>

12. Cataldi M., Severi M. (2022) Transfer Pricing Aspects of Sanctions against Countries. *International Transfer Pricing Journal*, vol. 29 (4), pp. 241–246.

13. OECD. (2020) “Guidance on the transfer pricing implications of the COVID-19 pandemic”. *OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19)*, OECD Publishing, Paris. DOI: <https://doi.org/10.1787/731a59b0-en>

14. Oguttu A. (2023) Transfer Pricing Adjustments: The Different Types, Practical Challenges and Recommended Approaches – A South African Perspective. *Comparative and International Law Journal of Southern Africa*. DOI: <https://www.jstor.org/stable/27333311>